

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ethices Christianae, Libri Tres

Daneau, Lambert

Genevæ, 1579

Cap. II. In qua verbi Dei parte vitæ sanctè instituendæ præcepta
comprehensa sint. Item, Quid Lex Dei, & Quotuplex.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41242

CAP. II.

In qua verbi Dei parte vitæ sanctæ instituendæ præcepta comprehensa sint. Item, Quid Lex Dei, & Quotuplex.

AM quæritur, vbi descripta sit illius obsequij & cultus diuini norma, & in qua verbi Dei parte. Est enim duplex Verbum Dei, scilicet Euangelium, & Lex: vtrunque autem continet Dei voluntatem, quam qui facit, Deo obsequitur. Nam & qui credit quod iubet Euangelium: & qui facit vel operatur, quod iubet Lex, ille Deum colit. Ergo ex vtraque verbi diuini parte hauritur obsequij nostri erga Deum norma. Contrà verò obstat & obiicitur quod est responsum semper, In sola Dei Lege, quæ vna quædam pars est verbi scripti, descriptam esse rationem cultus Dei. Quod verum est, & consentienter Scripturæ responsum. Multa hîc nobis de Legis & Euangelij discrimine essent dicenda, quæ in suum locum differimus. Breuiter sic dicimus. Obsequium & obedientiam in mādātū & operis executione & præstatione versari. Ergo obsequij Deo exhibēdi veram normā sumi ex ea verbi scripti parte, quæ iubet mādātūque aliquid fieri. Est autem Lex, non Euangelium. Ergo ex Lege, non ex Euangelio norma hæc sumitur. Nam, vt inquit Paulus Roman. 4. versu 5. Ei qui non operatur, sed qui

credit in eum qui iustificat impium, fides reputatur ad iustitiam. Et Lex dicitur factorum, seu operum. Rom. 3. versu 27. quia in iubendo verfat. Eius enim proprium est præcipere, vetare, & iubere operari: & ideo dicitur, Posita esse propter transgressionem. Galat. 3. versu 19. Nā per Legem cognitio peccati. Rom. 3. v. 20. Ergo ad Legem reuocamur, vt peccatum nostrum agnoscamus, & quantum distemus à Dei obsequio nostrōque officio intelligamus 1. Ioan. 3. v. 4. In quo etiam quid Legis vox significet est explicandum. Ab Hebræis dicitur *חוק* quia est doctrina præcipiens officium cuiusque: etsi alij dictam esse malunt à metu, quē affert, & incutit: à Græcis *νόμος*, quod suū cuique tribuat: à Latinis Lex, quod delectum in hominum actionibus constituat, doceatque quid agendum, quid non, vt docet Cic. libro 1. De leg. Iosephus contra Appionem scribit *νόμος* vocem pro Lege scripta, apud Græcos veteres, imprimisque apud Romanos non legi, vt ostendat omnino recentem esse Græcorū nomothesium, quam tamen antiquissimæ iactabant: Iudæorum autem esse peruetustam. Et hæc de definitione nominis & vocis huius Lex. De definitione autē rei, iam agamus. Legis significatio est multiplex. Omnino enim Lex est sanctio iuris: sed quia ius aliud scriptū est, aliud nō scriptū, ideo duplex quoque Lex est, alia scripta, alia nō scripta. Lex scripta est vel vniuersalis, vel propria. i. quā quisque populus hominū prudētū iudicio sciuit. velut Romanorū lex est, quā populus Romanus Senatorio magistratu interrogate, veluti cōsule, cōstituit & approbavit

§. Lex

§. Lex, de iure natur. Gent. & ciu. in Inst. De hac lege nō loquimur, de qua & Dist. 3. & 4. in Decret. & toto iure ciuili T. De legib. agitur. Canonis voce utitur, tanquam à Legis vocabulo diuersa, Paul. Phil. 3. v. 16. & distinctè 3. canon. Canon & can. Regula. Sed vt de Lege dicamus, in Scriptura sacra Legis vox ambigüe sumitur. Sæpe pro ea vniuersa doctrina, quæ Christum exhibitū præcessit, quæ diuiditur in has tres partes, & dicitur { Mosem, Vetus testa- mentum, { Prophetas. Luc. 24. v. 44. { Psalmos.

Sæpe pro ea sola tantum Veteris testam. parte, quæ à Mose scripta est, & eius nomothesium continet

quæ etiam distri- buitur in { Moralem Legem, vt Isa. 8. quæ ἡθικὴ, { Cæremonialem, Gal. 3. v. 14. quæ ἱερατικὴ, { Iudicia populi Israelitici, Malach. 4. quæ πολιτικὴ appellatur siue Iudicialis.

Sæpe pro solo Legis decalogo, vt prætermittā illā Legis significationem qua Lex peccati, & Lex membrorum à Paulo dicitur Rom. 7. Qua igitur significatione accipitur hoc loco? Pro Decalogo, qui extat, Exod. 20. & Deut. 5. cuius interpretatio fideliss. & commentatio extat in Prophetis: & ideo ait Isaias 8. Ad Legem, & eius veros interpretes Prophetas. Ergo ad Legem moralem & operum reuocamur. At obstat quod ait Paulus Rom. 6. ver. 15. Non sumus sub Lege sed sub gratia. Hoc argumento vsi sunt Mani-

chæi, inimici Prophetarum & Legis, aduersus quos scripsit Augustinus. Resp. Legem operum & Decalogum dupliciter considerari, vel Quatenus iustitiam in ea quærunt homines, vel Legem & regulam voluntatis Dei. Primo modo non sumus sub Lege, sed sub gratia. Secunda ratione sumus sub Leg, e quatenus etiam hodie nos bonis operibus studere oportet, Deoque seruire, & normam Dei voluntatis sequi, quæ nobis est descripta in hac Lege. Hic est Decalogus, qui uti breuissimus quidam libellus continet vniuersam doctrinam de bonis operibus, & omnis honestatis virtutisque fontes explicat, & aperit ex ipsius Dei definitione, longè melius, quàm vlli Philosophorū Ethici libri, & bibliothecæ, ut idem nobis sentiendum sit de hoc breuissimo Decalogi libello, quod Tullius scribit de lib. xii. tabularum, libro i. de Oratore ad Q. Fratrem. Vnde hæc præcepta pretiosa & eximia vocantur Oseæ 8. vers. 12.

Hæc autem Lex Dei dicitur Naturalis, quia antequam scripta esset in hominum legibus, in mentibus vigeat, ait Ambrosius libro 4. de Abrahamo Patriarcha c. 4. Tertull. in lib. De corona milit. quæ omnium populorum lege longè potentior est, & est omnium aliarum legum fons & radix: item definitio honesti & inhonesti, quæ Legum formam, & genera in vniuersum definit & explicat. Hæc ipsa est, ad quam Tullius collimauit libro i. De legibus, quum ait, Legem esse rationem summam in natura insitam, quæ iubet ea quæ facienda sunt, prohibetque contraria. Et ideo Paulus Rom. 2. versu 14. ait
Qui Le-

Qui legem scriptam à Mose non habuerunt, à natura tamen habuisse, quæ Lex primordialis, & ab ipso Deo data dicitur à Tertulliano, etiã in paradiso, in lib. aduersus Iudæos. Ergo Legē hanc moralem Christianis hominibus, etiam hodie necessariam esse, vti librum docentem iustitiam Dei, demonstrat Augustinus libro 3. ad Bonifacium cap. 4. & contra Faustum Manichæum.

Quid sit autem hæc Lex, explicat Mich. 6. v. 8. Est Dei sanctio quæ definit illud omne quod per se bonū est. Tho. 2. 2^a. quæst. 122. scribit totā Legem Dei moralem ad vnā iustitiam cardinalem virtutem pertinere, non ad prudentiam, aut reliquas, quia (vt ait ille) iustitia sola est virtus, quæ actus nostros ad alterum dirigit. Quod si verum est, longè imperfectior erit Dei Lex, quàm Philosophorū libri, qui omnes humanos actus ad suum certūque finē dirigunt, & quatuor virtutes velut fontes tradunt & cardinales virtutes: alias autē velut secundarias virtutes adiungunt. Falsa autem est hæc sententia. Nam & de Fortitudine & de Tēperantia agit, & omnia quæ ad nos ipsos in Dei metu instituēdos pertinet, tradit, siue quoad nos ipsos, siue ad alterum, velut, Non concupisces, ad nos: ad alterum, Non furaberis. & dicitur Lex perfecta & iustitiæ. Iac. 1. v. 25. Rom. 9. v. 31. Sed & nimium subtilis est illa Bernardi sententia, Serm. 50. Cantic. dum ait, in Lege hac præcepta esse tradita charitatis illius quæ est in actu, & non illius quæ est in affectu, quod hæc sit perfectior.